

Folketingets Uddannelsesudvalg

Notat vedrørende L 108 i forbindelse med foretræde for Folketingets Uddannelsesudvalg, den 8. juni 2005 ved Randi Jensen fra Foreningen af daghøjskoler i Danmark. Christel Schaldemose, Per Paludan Hansen og Leif Max Hansen fra Dansk Folkeoplysnings Samråd.

6. juni 2005

L 108 placerer ansvaret og kompetencen for indgåelse driftsoverenskomster for Forberedende Voksenundervisning (FVU) og specialundervisning for ordblinde på Voksenuddannelsescentrene (VUC).

Det er stærkt problematisk – og så vidt vides uden fortilfælde i dansk forvaltningstradition – at en udbyder på denne måde får kompetence til at afgøre, hvilke andre udbydere i et område, der kan få overenskomst.

Udbuddet af offentligt betalte ydelser, herunder undervisning, underlægges i stigende grad markedsmæssige konkurrencevilkår.

Med lovforslaget får den selvejende institution, VUC, en dobbeltrolle som konkurrent og myndighed, idet VUC så at sige selv kan bestemme, hvem de vil konkurrere med. Hvis de amtskommunalt ansatte FVU-konsulenter også flyttes til VUC, vil problemet forstærkes yderligere.

Flere høringsparter, bl.a. Amtsrådsforeningen, påpeger, at VUC i denne forbindelse må betragtes som inhabil.

Ifølge OECD og Amternes og Kommunernes Forskningsinstituts undersøgelse (SIALS) fra 2001, har godt 1 million voksne utilstrækkelige færdigheder i læsning, stavning og skriftlig fremstilling, samt i regning og matematik. Til og med 2004 har godt 40.000 deltaget i FVU-læsning – et tal der ligger markant under den politiske målsætning for indsatsen.

For at sikre, at alle borgere med behov for det får et relevant og passende tilbud, bør styringen af indsatsen lægges i hænderne på en uvildig instans, hvor enhver mistanke om beskyttelse af egeninteresser er udelukket. Ansvaret for indgåelse af driftsoverenskomster vil med fordel kunne placeres under Regionsrådene eller Staten.

Målgruppen for FVU og ordblindeundervisning er ikke homogen – og udviklingen inden for området viser, at oplysningsforbund, daghøjskoler og andre private initiativtagere bør sikres en væsentlig rolle. Folkeoplysningen kan som helhed bidrage til en højere kvalitet af udbuddet af FVU og ordblindeundervisning.

- Oplysningsforbundenes andel af FVU-aktiviteten er voksende (og VUC's tilsvarende faldende). Fra 2002 til 2003 (sidste opgørelsesår) voksede oplysningsforbundenes andel fra 16% til 19%, mens VUC's andel faldt fra 71% til 63%.
- I nogle af de nuværende amter har oplysningsforbundene over halvdelen af den samlede aktivitet på FVU og ordblindeområdet .

- Oplysningsforbundene kan tilbyde FVU og ordblindeundervisning lokalt, tæt på borgerne – i et voksenpædagogisk miljø. Oplysningsforbundene har afdelinger i alle kommuner.
- Oplysningsforbundene arbejder tæt sammen med virksomheder og fagforeninger om at igangsætte FVU. Størstedelen af oplysningsforbundenes FVU er virksomhedsrettet undervisning – og en væsentlig del ligger på selve virksomhederne.
- Oplysningsforbundene kan rykke ud og igangsætte undervisning med kort varsel – på alle dage og alle tidspunkter. I løbet af et par uger har oplysningsforbundenes skoler således igangsat undervisning om natten på virksomheder i bl.a. Brøndby og Horsens.
- Oplysningsforbundene har kontakt med borgere fra alle samfundslag – også borgere, som har dårlige erfaringer med det ordinære skole- og uddannelsessystem, og derfor søger en undervisning, som er mindre ”skoleagtig”.
- Oplysningsforbundene kombinerer ofte FVU og specialundervisning med anden undervisning, fx folkeoplysende undervisning, i heldagstilbud, der er tilpasset borgerens og den henvisende myndigheds behov. (som fremhævet i rapport om voksenspecialundervisning fra Danmarks Evalueringsinstitut, 2003).
- Oplysningsforbundene kender markedets vilkår, og er vant til med stor fleksibilitet og hurtighed at etablere målrettede forløb i samarbejde med institutioner, myndigheder og virksomheder.

Folketingets Uddannelsesudvalg opfordres til at sikre, at borgerne får det bedst mulige tilbud om FVU og ordblindeundervisning, tilpasset borgernes behov for nærhed, fleksibilitet og sammenhæng, hvad enten denne sammenhæng er ordinær uddannelse, folkeoplysende undervisning eller virksomhedsrettet opkvalificering.

Dette sikres bedst ved at lade ansvaret for indgåelse af driftsoverenskomster ligge hos en uvildig myndighed og ikke hos en med-udbyder og konkurrent på markedet for udbud af voksenundervisning..

Dansk Folkeoplysnings Samråd

/lmh